

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
MESLEKÎ VE TEKNİK EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

GÜZEL SANATLAR LİSESİ

ÇALGI EĞİTİMİ GİTAR DERSİ

9, 10, 11 ve 12. Sınıflar Öğretim Programı

2022

İÇİNDEKİLER

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI 3

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI	3
1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ	3
1.2.1. Değerlerimiz	4
1.2.2. Yetkinlikler	4
1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	5
1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	6

2. ÇALGI EĞİTİMİ GİTAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 7

2.1. ÇALGI EĞİTİMİ GİTAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI	7
2.2. ÇALGI EĞİTİMİ GİTAR DERSİNE ÖZGÜ BECERİLER.....	8
2.3. ÇALGI EĞİTİMİ GİTAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR	8
2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU	11

3. ÇALGI EĞİTİMİ GİTAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI 13

3.1. KAZANIMLARIN YAPISI	13
3.2. SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	14
9. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	14
10. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	22
11. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	27
12. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	33

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim; bilgi üretebilen ve bu bilgiyi hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünelebilen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkıda bulunabilen bir bireyi tanımlamaktadır. Öğretim programları; bu niteliklere sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek şekilde salt bilgi aktarmaktan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanım ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Bu kazanım ve açıklamalar ile öğrenme çıktıları ilgili disiplinin yetkin, güncel ve geçerli olduğunu; eğitim öğretim sürecinin hayatla doğrudan ilişkili şekilde tasarlandığını gösterir niteliktedir. Bu kazanımlar ve bu kazanımların sınırlarını belirleyen açıklamalar; sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatla değerler, beceriler ve yetkinlikler çerçevesinde bütünlüştürmüş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları" ile "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanmıştır.

Eğitim öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek
2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde, öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak
3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde (TYÇ) ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzeydeki beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak
4. Liseyi tamamlayan öğrencilerin ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimseyip hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, TYÇ'de ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzeydeki beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yükseköğretime, bir mesleğe ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamak

1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünlüştürmüş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar, öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışlar arasındaki bütünlüğü sağlamaktadır. Değerlerimiz, toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlara aktarılabilecek öz mirasımızdır.

Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkıda bulunmasını sağlayan eyleme dayalı becerilerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori ve pratik bütünlüğünü sağlayan asli parçamızı oluşturmaktadır. Güncellik içinde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerlerimizin ve yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır; günün şartları içinde değişiklik gösterebilir yapısıyla arızidir ve bu sebeple sürekli gözden geçirmelerle güncellenerek yenilenmektedir.

1.2.1. Değerlerimiz

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde bulunmakta, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünüme ve yarınlarımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatın rutin akışında karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceği, değerlerini benimseyen ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlara bağlıdır. Bundan dolayı eğitim sistemimiz, her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırmayı amaçlamaktadır. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarıya odaklanan, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Asli görevi temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmektir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi, değerleri kazandırma işlevini eğitim programlarını da kapsayan eğitim ortamıyla yerine getirir. Eğitim programı; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Bu anlayışla değerlerimiz öğretim programlarında ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan kök değerler; adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverliktir. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına hem ilişkili olduğu alt değerlerle hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

1.2.2. Yetkinlikler

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler TYÇ'de belirlenmiştir. TYÇ, sekiz anahtar yetkinlik belirlemede ve bunları aşağıdaki gibi tanımlamaktadır:

1. Ana dilde iletişim: Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme, yorumlama (dinleme, konuşma, okuma, yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev, eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmadır.

2. Yabancı dillerde iletişim: Çoğunlukla ana dilde iletişimin temel beceri boyutlarını paylaşmakta olup duygu, düşünce, kavram, olgu ve görüşleri hem sözlü hem yazılı olarak kişinin istek ve ihtiyaçlarına göre eğitim ve öğretim, iş yeri, ev, eğlence gibi uygun bir dizi sosyal ve kültürel bağlamda anlama, ifade etme ve yorumlama becerisine dayalıdır. Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürler arası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları bireyin yeterlilik seviyesi, sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak farklı diller arasında değişiklik gösterecektir.

3. Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler: Günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatan-daş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

4. Dijital yetkinlik: İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsamaktadır. Söz konusu yetkinlik; bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

5. Öğrenmeyi öğrenme: Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme; bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.

6. Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler: Kişisel, kişiler arası ve kültürler arası yetkinlikleri içermektedir. Bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân sağlayacak, gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri toplumsal ve siyasal kavram ve yapılara ilişkin bilgiyle, demokratik ve aktif katılım kararlılığıyla medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.

7. İnisiyatif alma ve girişimcilik: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade etmektedir. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil, işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş hayatında da desteklemekte; toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceriler için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olmayı ve iyi yönetişimi desteklemeyi de kapsar.

8. Kültürel farkındalık ve ifade: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin öneminin takdiridir

1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Her birey birbirinden farklı kişisel özelliklere sahiptir. Bu sebeple öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart” olması insan doğasına ters-tir. Dolayısıyla ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme ve değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek gerçekçi bir yaklaşım değildir. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarında değil, eğitim uygulayıcılarında ve öğretmenlerdedir. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir.

Bu bakış açısından hareketle öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, bu çalış-malarda kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılabilecek ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin

sınırlar çizmez, sadece yol gösterir. Ancak tercih edilen ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde gereken teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.

3. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil, izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.

4. Bireysel farklılıklardan dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genelgeçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencilerin akademik gelişimi tek bir yöntem veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.

5. Eğitim sadece “bilme (düşünce)” için değil, “hissetme (duygu)” ve “yapma (eylem)” için de verilir; dolayısıyla eğitimde sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.

6. Çok odaklı ölçme ve değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.

7. Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programları geliştirilirken insanın çok yönlü gelişim özelliklerine dair bilimsel bilgi ve birikim dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi gözeten bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır.

Öğretim programları, insanın gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında bireylerin yaş dönemlerine dair gelişim özellikleri gözetilerek destekleyici önlemler alınması önerilmektedir.

Gelişim, hayat boyu sürer fakat tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evrelerin başlangıç ve bitişleri de homojen değildir. Programlar bunu olabildiğince göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaç ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi belirli yönelimlerle karakterize edilir. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardılığı noktasında dikkate alınmış hem de derslerin sınıf düzeyinde dağılımı ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi düşünce gelişimini etkiler ve düşünce gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden öğrencinin edindiği bir kazanımın, onun gelişiminde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate almaları beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar ilgi, ihtiyaç ve yönelme açısından da kendini belli eder. Bireyler hem başkalarından farklılık gösterir hem de kendi içinde farklı özelliklere sahiptir.

Gelişim hayat boyu sürmekle birlikte bu gelişimin hızı evrelere göre değişkendir. Hızın yüksek olduğu evreler gelişim açısından riskli ve kritiktir. Söz gelimi ergenlik dönemi kimlik edinimi için kritik dönemdir ve eğitim bu dönemde kimlik edinimini destekleyici sosyal etkileşimleri artırır ve yönetir. Bu sebeple öğretmenlerin gelişim hızının yüksek olduğu zamanlarda öğrencilerin durumuna daha duyarlı davranması beklenir.

2. ÇALGI EĞİTİMİ GİTAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Çalgı Eğitimi Gitar Dersi Öğretim Programı, ortaokulu bitirmiş, kendini yazılı ve sözlü olarak ifade edebilen, güzel sanatlar liseleri yetenek sınavını kazanmış, müzik ve çalgı eğitimine hazır öğrencileri hareket noktası olarak alır.

Gitar; çeşitli müzik türlerinde farklı şekillerde kullanımı olan, çalgının yapısından kaynaklı çok seslilik özelliği ve sunduğu tını zenginliğiyle besteci ve yorumculara geniş bir müziksel ifade olanağı tanıyan bir çalgıdır. Besteci ve yorumculara sunduğu bu olanaklar, gitarı günümüzde oldukça yaygın bir çalgı hâline getirmiştir. Klasik gitar olarak adlandırılan tür, çalma tekniği ve repertuarıyla diğer gitar türlerinden ayrılır.

Klasik gitarda ses üretimi, sağ el ve sol elin bir çeşit rol paylaşımıyla ortaklaşa ve eş güdümlü bir şekilde, seslendirecek esere uygun bir dizi hareketleri uygulamasıyla gerçekleşir. Bu rol paylaşımı içinde herhangi bir ses üretme anında sol ele düşen temel görev, tuşe üzerindeki ilgili perdelere basarak üretilmesi hedeflenen seslerin konumlarını belirlemek, sağ ele düşen görev ise hedeflenen bu seslere ilişkin telleri parmaklar aracılığıyla titreşime geçirerek ses üretimini gerçekleştirmektir. Gitarda seslendirme, bu ve buna benzer pek çok hareketin peşi sıra, çeşitli zaman aralıklarıyla uygulanmasıyla hayata bulur.

Klasik gitar repertuarına bakıldığında seslendirilen müziğin, tür ve çeşitliliği bakımından geniş bir alanı kapsadığı görülebilir. Klasik gitarın geleneksel repertuarı ağırlıklı olarak klasik Batı müziği kökenlerine dayanmakla birlikte, gitar, çeşitli müzik kültürlerinin etki ve katkılarıyla Batı dünyasının sınırlarını aşarak her kültürün müziğine girmiştir. Bu doğrultuda ülkemizde de klasik gitar için, halk kültürümüz ekseninde eserler üreten bestecilerin sayısı gitgide artmakta ve Türk gitar müziği repertuarı oluşmaktadır. Klasik gitar repertuarının içeriğinde gitar için yazılmış eserlerin yanı sıra, başka çalgılar için yazılmış eserlerin gitar uyarlamalarına da rastlanabilir.

Gitar çalmayı öğrenme, temel olarak bir tür beceri kazanma sürecidir. Bu becerilerin kazanılması, gitara özel bir eğitim sürecinde gerçekleşir. Gitar eğitimi olarak adlandırılan bu süreçte temel olarak başlangıç, orta ve ileri düzeylerde gitar çalmada kullanılacak fiziksel ve müziksel hareket, tutum ve davranışların öğrenciye, bu öğretim programıyla birlikte sistemli, planlı ve programlı bir biçimde kazandırılması hedeflenmektedir.

2.1. ÇALGI EĞİTİMİ GİTAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI

Bu programla öğrencilerin aşağıda belirtilen amaçlara ulaşmaları beklenmektedir:

- Gitarda sol anahtarını yatay ve dikey olarak okuma, sağ ve sol el koordinasyon, deşifre, icra, sahne ve performans becerisi kazanmaları
- Müzik yoluyla anlama, anlatma, dinleme ve yaratıcılık becerilerini geliştirmeleri
- Klasik ve folklorik türleri ile Türk müziği ve Batı müziği arasındaki fark ve benzerlikleri değerlendirmeleri
- Türk müziğinin dünya müziği içindeki yerini analiz etmeleri
- Müziğin dünyada ortak bir dil olduğu bilincini kazanmaları
- Müzik eğitimi yoluyla Türk toplumunun sosyo-kültürel gelişimine katkıda bulunmaları
- Gitar ile ilgili Türk müziği ve evrensel müzik eserlerinden bir dağarcık oluşturmaları
- Çalışmalarında zamanı verimli kullanma alışkanlığı kazanmaları
- Bireysel ve grup çalışmalarında sorumluluk bilinci geliştirmeleri
- Ülkemizi ulusal ve uluslararası müzik etkinliklerinde temsil etmeleri
- Müzik yoluyla millî birlik ve beraberlik bilinci geliştirmeleri
- Atatürk'ün çağdaş Türk müziğine ilişkin görüş ve düşüncelerini analiz etmeleri
- Geleneklerini bilerek geleceğe bakmaları, geleneğe ilişkin yüksek bir farkındalıkla teknolojinin imkânlarını kullanarak müzik kültürüne hizmet etmeleri

2.2. ÇALGI EĞİTİMİ GİTAR DERSİNE ÖZGÜ BECERİLER

Çalgı Eğitimi Gitar Dersi Öğretim Programı ile ulaşılması beklenen alana özgü beceriler şunlardır:

- Gitarı doğru oturuş-tutuş pozisyonuyla kullanma
- Sağ ve sol elini doğru açılarla konumlandırma
- Sol anahtarını yatay ve dikey olarak okuma
- Deşifre yapma
- Sağ el-sol el koordinasyonu sağlama
- Ses sürelerini kontrol etme
- Ses yüksekliğini kontrol etme
- Gitar çalmada sağ el tekniklerini uygulama
- Gitar çalmada sol el tekniklerini uygulama
- Değişik pozisyonlarda seslendirme
- Dizi, arpej, kadans seslendirme
- Süsleme çalma tekniklerini seslendirme
- Müzikal nüansları uygulama
- Müzikal ifadeleri uygulama
- Müzikal aksanları uygulama
- Farklı hızlarda seslendirme
- Hız değişikliklerini uygulama
- Ton ve renk üretme
- Eserleri döneminin karakteristik özelliğine göre seslendirme
- Eserleri yorumlama biçimleri geliştirme
- Repertuvar hazırlama
- Sahne ve performans gösterme

2.3. ÇALGI EĞİTİMİ GİTAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- Çalgı Eğitimi Gitar Dersi Öğretim Programı, oturuş ve gitarı tutuş konusunu temel alarak başlamakta ve ileri seviye sayılabilecek 20. ve 21. Yüzyıl Dönemi gitar repertuarı ile sonlanmaktadır. Program, adım adım kolaydan zora doğru basamaklandırılarak hazırlanmıştır.
- Üniteler yapılandırılırken teknik ve müzikalite konuları gözetilerek hazırlanmıştır. Teknik, seslendirmeyi gerçekleştirmek için sağ ve sol elin uygulama becerisini geliştirmektedir. Müzikalite ise üretilen seslerin anlamlı bir bütün oluşturacak şekilde müziğe dönüşmesini sağlamaktadır. Bunlardan biri eksik olursa başarılı bir öğretme sağlanmamış olur. Bu nedenle Çalgı Eğitimi Gitar Dersi Öğretim Programı'nın kazandırmayı hedeflediği beceriler, teknik ve müzikalite konularının eş zamanlı geliştirilmesiyle sağlanmalıdır. Üniteler bu ilkeye göre sıralanmıştır.
- Sağ elde temel çalma tekniklerinden olan tirando ve apoyando teknikleri tanıtıldıktan sonra sadece tirando tekniği ile öğretime devam edilmelidir. Tirando tekniği sorunsuz bir aşamaya geldikten sonra apoyando çalışmalarına başlanmalıdır.
- Program, gitarda pozisyon olgusunu henüz 9. sınıfta çözmeye yönelik bir yaklaşımla hazırlanmıştır. Bu konu planlanırken Piaget'in bilişsel gelişim kuramından yararlanılmıştır. Bu kurama göre 14-15 yaşlarında 9. sınıfa başlayan öğrenci soyut işlemler basamağındadır ve soyut düşünebilme, varsayımlarla düşünme gibi beceriler kazanır. Gitar klavyesinde aynı notanın değişik pozisyonlardan elde edilebileceği türlü çalışmalarla pekiştirilmelidir. Öğrenci çalma düzeyini arttırdıkça elinin bulunduğu pozisyonlardaki notaların tellere göre dağılımını çözecektir. Her konuda olduğu gibi bu konuda da kolaydan zora doğru ilkesi benimsenmelidir.

- Öğrencilere gitar çalma becerilerini kazanma ve pekiştirme için yeteri kadar süre tanınmalı, bir beceri yeterince pekiştirilmeden yeni bir beceri gündeme getirilmemelidir.
- Öğrencinin yeni öğrendiği teknikleri uygulamadaki kontrol düzeyi öğretmen tarafından denetlenmelidir. Öğrencinin aynı anda birden fazla zorluk ve yeni öğrenme durumuyla karşılaşmasından olabildiğince kaçınılmalıdır.
- Öğrencilerin gitar çalmayı öğrenme deneyimlerinde çeşitli hatalar yapmaları normal bir durumdur. Önemli olan yapılan hataların sebep sonuç ilişkisi içerisinde değerlendirilerek bu hataların sebeplerinin saptanması ve bu sebeplerin ortadan kaldırılmasıdır. Öğrenme ortamında öğrencilere yaptıkları hataların sebeplerini keşfetme olanağı tanınarak, bu hataların tekrarlanmaması için farklı yöntemler öğretilmelidir.
- Programda her sınıf düzeyinde Türk Gitar Müziği Dağarcığı örnekleri yer almaktadır. Burada amaç, öğrencinin kendi öz kültürünün müzikal özelliklerini tanımasıdır. Ayrıca, öğrencinin ileride Türk müziği konusunda çalışmalar yapması açısından bu konunun oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.
- Programda müzik dönemleri, öğrencinin teknik ve müzikal gelişimine uygun bir sıra ile verilmiştir. Bu nedenle, henüz tam olarak gelişmemiş bir teknik varsa, müzik dönemleri konusu öğretmenin kontrolünde, gerekli olan tekniklerin gelişmesi dâhilinde başka bir zaman işlenmelidir. Böylece dönemlerin karakteristik yapısı ve seslendirme stiline göre bir icra sağlanmış olur.
- Programda ünitelerin içinde zaman zaman “Teknik Çalışmalar” başlığı altında bazı teknikleri içeren konular işlenmektedir. Bunun amacı, söz konusu üniteye işlenen a konusundan bambaşka b konusunu da ünite içinde öğretmek ve bir etüt veya eserle örnektirmektir.
- Çalgı Eğitimi Gitar Dersi Öğretim Programı’nda kazanımlar gerçekleştirilirken öğrenci grubunun ilgileri, çevre özellikleri, ihtiyaçları, beklentileri ve hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınmalıdır.
- Etkinlikleri uygularken ya da yeni etkinlikler geliştirilirken programda yer alan kazanım açıklamaları göz ardı edilmemelidir.
- Seslendirilecek etüt ve eserlerin seçiminde, öğrencinin teknik düzeyi göz önünde bulundurulmalıdır. Öğrencilere teknik düzeylerinin çok altında veya çok üstünde görevler verilmemelidir.
- Öğretmen programda yer alan kazanımlara ve içeriğe bağlı kalmak koşuluyla eser ve etüt takviyesi yapabilir, ödev ve projeler verilebilir.
- Öğrencilere verilen ödev ya da proje kapsamındaki dinleme ve araştırma çalışmaları, müziği anlamak ve müziği okumak adına yapılan etkinliklerdir. Öğrenciler çalıştıkları eserleri dinleyerek yorum ve yorumcular arasındaki farkları tespit edebilirler. Araştırma etkinliği ise öğrencilerin eserler hakkında bilgilere (besteci, dönem, yöre, tavır vb.) ulaşması ve eserin özelliklerini tanıması açısından önemlidir. Dinleme ve araştırma etkinlikleri öğrencilerin yeni bakış açıları kazanmalarını sağlayarak genel kültür gelişimlerini destekleyici nitelikte olmalıdır.
- Öğrencilere gitar çalgısının teknik özelliklerinin ve öğretim yaklaşımlarının gelişim aşamasında olduğu bilgisi verilmeli; bu konuda yayımlanmış tez, makale, kitap vb. literatürü takip etmeleri önerilmelidir.
- Öğrenme - öğretme etkinliklerinde, kazanımların edinilmesine yardımcı olabilecek uygun görsel, işitsel ve basılı materyallerden de yararlanılmalıdır.
- Programın uygulanması sürecinde öğrencilerin bilgi ve iletişim teknolojilerini aktif olarak kullanmalarına olanak sağlayacak etkinlik ve çalışmalara yer verilmelidir.
- Öğrencilerin kendi bilgi ve becerilerindeki eksiklikleri fark etmeleri ve bu eksiklikleri giderebilmeleri için bireysel hedefler belirlemeleri sağlanmalıdır.
- Öğrencinin yeni bilgi ile eski bilgileri arasında bağlantılar kurmasına önem verilmelidir.

- Öğrencilerin, öğretim sürecinde sahne ve performans becerilerini geliştirmelerine olanak sağlayan etkinlikler düzenlenmelidir.
- Her öğrencinin başarabilme deneyimini yaşaması için bireysel farklılıklarını dikkate alan fırsatlar yaratılmalıdır.
- Grup çalışmaları, öğrencilerin estetik duyarlılık içinde birbirine yardımcı ve destek olmasını, birbirlerinin çalışmalarını görerek eleştirmelerini, yeni fikirlerin doğmasını ve olumlu ilişkilerin geliştirilmesini sağlar. Bu nedenle grup çalışmaları özendirilmeli, desteklenmelidir.
- Sanatsal etkinlikler aracılığı ile öğrencilerin sanat zevki ve estetik duygularını geliştirmeleri amaçlanır. Öğrencilerin her tür sanatsal etkinlikleri takip etmelerine önem verilmelidir.
- Programda yer alan değerlerin yeri geldiğinde, etkinlik, çalışma, araştırma konusu veya okuma parçası olarak yer alması sağlanmalıdır.
- Öğretmen; öğrencileri millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerler bakımından besleyici, öğrencilere demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını yerine getirmede yol gösterici olmalıdır.

2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU

9. SINIF			
ÜNİTE	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran %
GİTAR ÇALMAYI ÖĞRENMEYE GİRİŞ	21	8	5
GİTARDA TEMEL ÇALMA TEKNİĞİ	24	32	22
ÇOK SESLİ ÇALMAYA GİRİŞ	21	48	34
GİTAR ÇALMADA POZİSYON KAVRAMI	24	36	25
TÜRK GİTAR MÜZİĞİ DAĞARCIĞI -I	3	20	14
TOPLAM	93	144	100

10. SINIF			
ÜNİTE	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran %
GİTAR ÇALMADA TEKNİK VE MÜZİKALİTE	17	10	14
GİTARDA LEGATO TEKNİĞİ -I	17	18	24
MÜZİKAL İFADEDE KULLANILAN DİNAMİKLER	13	10	14
KLASİK BATI MÜZİĞİNDE DÖNEMLER -I RÖNESANS DÖNEMİ	5	10	14
HIZ VE HIZ DEĞİŞİKLİĞİ TERİMLERİ	9	12	17
TÜRK GİTAR MÜZİĞİ DAĞARCIĞI -II	3	12	17
TOPLAM	64	72	100

11. SINIF

ÜNİTE	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran %
GİTARDA LEGATO TEKNİĞİ -II	17	22	15
ESER ÇÖZÜMLEME YÖNTEMİ VE ÖNEMİ	12	16	12
GİTARDA SÜSLEME TEKNİKLERİ	11	20	14
KLASİK BATI MÜZİĞİNDE DÖNEMLER -II BAROK DÖNEM	5	22	15
TEKNİK ÇALIŞMALAR	36	22	15
KLASİK BATI MÜZİĞİNDE DÖNEMLER -III KLASİK DÖNEM	5	22	15
TÜRK GİTAR MÜZİĞİ DAĞARCIĞI -III	3	20	14
TOPLAM	89	144	100

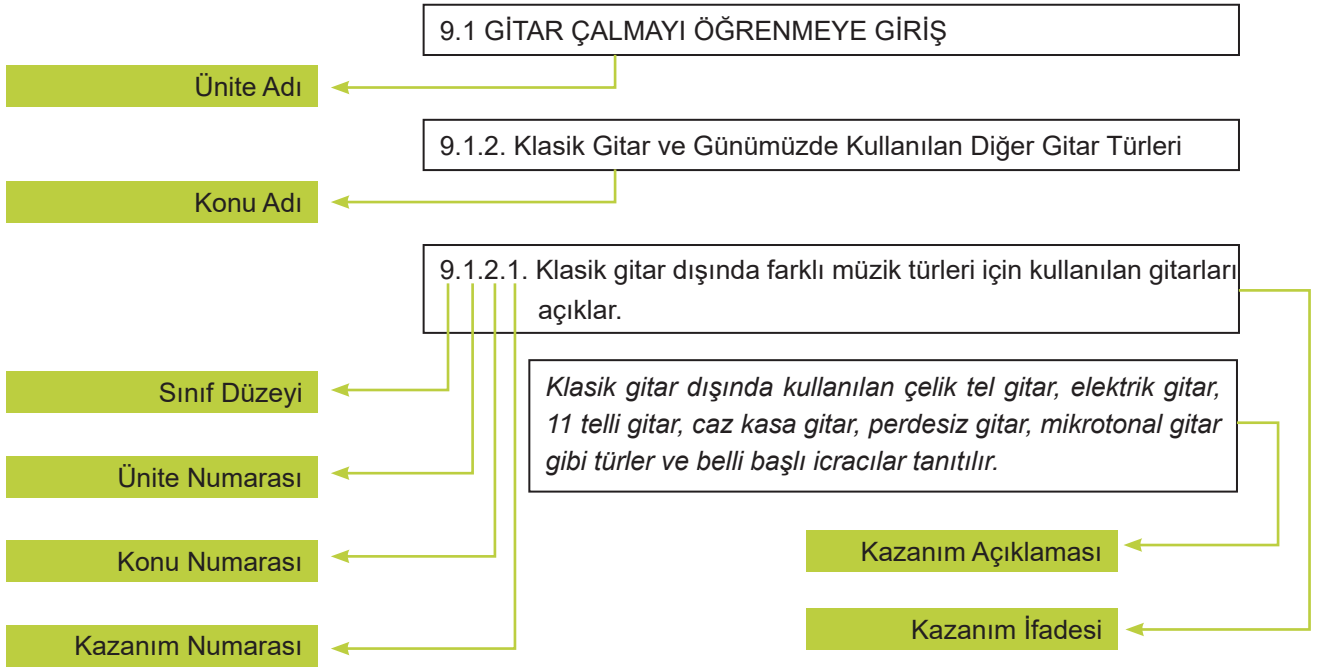
12. SINIF

ÜNİTE	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran %
GİTARDA MÜZİKAL İFADE	23	24	16
KLASİK BATI MÜZİĞİNDE DÖNEMLER -IV ROMANTİK DÖNEM	5	30	21
KLASİK BATI MÜZİĞİNDE DÖNEMLER -V 20 VE 21. YÜZYIL DÖNEMİ	5	30	21
TÜRK GİTAR MÜZİĞİ DAĞARCIĞI -IV	3	30	21
UYGULAMA, SERGİLEME VE GELİŞTİRME DAĞARCIĞI	7	30	21
TOPLAM	43	144	100

3. ÇALGI EĞİTİMİ GİTAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

3.1. KAZANIMLARIN YAPISI

Programda ünite temelli yaklaşım esas alınmıştır. Programda 9. sınıf düzeyinde beş, 10. sınıf düzeyinde altı, 11. sınıf düzeyinde yedi, 12.sınıf düzeyinde beş ünite bulunmaktadır. Kazanımlar; sınıf düzeyi, ünite numarası, konu numarası ve kazanım numarası esas alınarak numaralandırılmıştır. Kazanımlara ilişkin açıklamalar, sınırlamalar veya uyarılar kazanımı takip eden satırda italik yazı karakteriyle ifade edilmiştir. Kazanımların yapısı aşağıda şematik olarak gösterilmiştir.

Şekil 1: Kazanımların Yapısı

3.2. SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

9. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

9.1 GİTAR ÇALMAYI ÖĞRENMEYE GİRİŞ

9.1.1. Gitarın Tarihsel Gelişimi

9.1.1.1. Gitarın tarih içerisinde geçirdiği değişimi açıklar.

9.1.1.2. Gitarın bugünkü yapısına ulaşmadan önceki gitar benzeri çalgıları açıklar.

(Lut, lavta, Mağrip gitarı, Latin gitarı, vihuela , barok gitarı, İspanyol gitarı)

9.1.2. Klasik Gitar ve Günümüzde Kullanılan Diğer Gitar Türleri

9.1.2.1. Klasik gitar dışında farklı müzik türleri için kullanılan gitarları açıklar.

Klasik gitar dışında kullanılan çelik tel gitar, elektrik gitar, 11 telli gitar, caz kasa gitar, perdesiz gitar, mikrotanal gitar gibi türler ve belli başlı icracılar tanıtılır.

9.1.3. Klasik Gitarın Yapısı ve Bölümleri

9.1.3.1. Gitarın yapısını ve kullanılan malzemeleri açıklar.

9.1.3.2. Gitarın bölümlerini ve parçalarını gösterir.

9.1.3.3. Klasik gitarın diğer gitarlardan farklı olan özelliklerini açıklar.

9.1.4. Gitar Müziği Yazımında Kullanılan Temel İşaretler

9.1.4.1. Sağ el parmaklarının adını ve gitar müziği yazısında kullanılan harf sembollerini gösterir.

9.1.4.2. Sol el parmaklarının adını ve gitar müziği yazısında kullanılan rakam sembollerini gösterir.

9.1.4.3. Gitar tellerinin hangi sıra ile numaralandırıldığını açıklar.

9.1.4.4. Gitarda perde numaralandırma sistemini açıklar.

9.1.4.5. Tel numarası, perde numarası ile sol el parmak numaralarını birbirinden ayırt etme yollarını açıklar.

9.1.5. Gitar Klavyesinde Nota Dizilimi ve Akort

Konu Açıklaması: Gitarın klavyesinde, aynı register (ses yüksekliği) üzerinde bir nota farklı tellerden ve değişik pozisyonlardan da elde edilmektedir. Bu konudaki amaç öğrencinin bu durumu fark etmesini, gitarın klavyesini tanımasını ve klavyenin çalışma prensibini çözmesini sağlamaktır. Birbirine yarım aralık uzaklıkta olan seslerin hemen komşu perdede bulunduğu, tam aralık uzaklıkta olan seslerin bir perde boş bırakılıp sonraki perdede bulunduğu çeşitli görsellerle anlatılmalıdır.

9.1.5.1. Natürel notaların birbirine uzaklığını tam ve yarım aralık olmak üzere doğru bir şekilde açıklar.

9.1.5.2. Altıncı telden başlayarak, her telin eşit olarak on iki perde ile nasıl bölündüğünü gösterir.

9.1.5.3. Her telde bulunan natürel seslerin yerlerini göstererek porte üzerine doğru bir şekilde yazar.

9.1.5.4. Portede gördüğü natürel bir notanın hangi tellerden ve kaçınıcı perdelerden elde edildiğini gösterir.

9.1.5.5. Gitarın tellerinin akortlanacağı sesleri açıklar.

9.1.5.6. Akort işlemini uygular.

9.1.6. Tırnaklar ve Bakımı

Konu Açıklaması: Sol elin görevi gereği klavyeye doğru bir açıyla basabilmesi bakımından tırnakların tamamen kesilmesi gerektiği açıklanır. Sağ elde ise tırnak ton üretmede etkin bir rol oynar ancak, sağ el parmağında tele temas eden ilk yer parmak ucu olmalıdır; tırnak dolaylı bir şekilde son olarak temas etmelidir. Bunun kalıcı bir kazanıma dönüştürülmesi zaman alacağından, öğrenci belli bir süre öğretmen gözetiminde tırnaksız çalışıp öğretmenin uygun gördüğü bir zaman diliminde tırnak ile çalmaya geçmelidir.

9.1.6.1. Genel olarak insanların sahip olduğu tırnak tiplerini açıklar.

9.1.6.2. Kendi tırnak tipinin özelliklerini açıklar.

9.1.6.3. Gitar çalmada tırnağın rolünü açıklar.

9.1.6.4. Tırnak bakımının nasıl yapılacağını gösterir.

Sağ el parmaklarının ton üretmede tele temas eden ilk noktasının tırnak olmadığı, parmak ucu olduğu vurgulanmalıdır.

9.2. GİTARDA TEMEL ÇALMA TEKNİĞİ

Ünite Açıklaması: Temel çalma tekniğinde oturuş ve gitarı tutuş ilkelerine bağlı olarak öğrenciye göre bir oturuş pozisyonu belirlenir. Sağ ve sol eller doğru açıyla konumlandırılır. Sağ ve sol elin görevleri açıklanır. Sağ elin ses üretmedeki rolü Tirando (Desteksiz) ve Apoyando (Destekli) adı verilen iki ana gitar çalma tekniği üzerinden açıklanmalıdır. Ancak, apoyando tekniği açıklandıktan sonra tirando tekniği ile diğer alıştırmalara devam edilmelidir. Apoyando tekniği, tirando tekniği kusursuz uygulandıktan sonra ilerleyen zamanlarda öğretmen gözetiminde uygulanmalıdır. Sol elin klavye önündeki pozisyonu doğru bir açı ile gösterilmeli ve parmakların perdelerin tam olarak hangi bölgesine basması gerektiği net olarak belirtilmelidir. Sağ ve sol el ayrı ayrı çalıştırıldıktan sonra, her iki elin eş güdüm çalışmalarına geçilmelidir.

Terimler: Oturuş ve gitarı tutuş pozisyonu, temel çalma tekniği, tirando tekniği, apoyando tekniği, parmak hazırlama tekniği, iki elin eş güdümü (iki elin koordinasyonu/senkronizasyonu).

9.2.1. Gitar Çalmada Oturuş ve Gitarı Tutuş Pozisyonu

9.2.1.1. Oturuş ve tutuş türlerinin en yaygın üç türünü açıklar.

Öğrenciden ayaklık, yükseltici ve yastık kullanılarak uygulanan oturuş-tutuş türlerini açıklaması beklenir.

9.2.1.2. Oturuş-tutuş türlerinden birini seçer.

9.2.1.3. Seçtiği oturuş-tutuş pozisyonunu doğru bir biçimde gösterir.

9.2.1.4. Sağ el temel çalma pozisyonunu teller üzerinde konumlandırır.

9.2.1.5. Sol elini doğru bir açıyla klavye önünde konumlandırır.

9.2.2. Temel Çalma Tekniğinde Sağ El

9.2.2.1. Temel çalma tekniğinde sağ elin görev ve işlevini açıklar.

9.2.2.2. Tirando tekniğinin özelliklerini açıklar.

9.2.2.3. Tirando tekniğini “i-m” parmakları ile aynı telde uygular.

“i-m” parmakları doğru bir şekilde uygulandıktan sonra “m” ve “a” parmakları ile değişik kombinasyonlarda tirando çalışmaları yapılmalıdır.

9.2.2.4. Parmak değişiminde parmak hazırlama tekniğini uygular.

9.2.2.5. Tirando tekniğini “p” parmağı ile aynı telde uygular.

9.2.2.6. Tirando tekniğini “i-m-a” parmakları kullanılarak çeşitli kombinasyonlar ile boş tellerde tel geçişli olarak uygular (“i-m, m-i, i-a, a-i, m-a, a-m”).

Parmak hazırlama tekniğine dikkat edilerek art arda aynı parmağın kullanılmaması gerektiği özellikle vurgulanmalıdır.

9.2.2.7. Apoyando çalma tekniğinin özelliklerini açıklar.

Apoyando tekniği, gitara yeni başlayan öğrenciler için sağ elin ve parmaklarının yumuşaklığını kaybetmesi açısından risk taşıyan bir tekniktir. Bazı öğrenciler hazır bulunuşluk düzeyi bakımından bu tekniğe yatkındır, ancak genel anlamda büyük bir çoğunluk tirando tekniğini tam anlamıyla uygulayamadan apoyando tekniğini uygulayamamaktadır. Ayrıca bir başka risk de doğal yatkınlığı bulunmayan öğrencilerin her iki tekniğin prensiplerini birbirine karıştırmasıdır. Bu durumda tirando tekniği de tam anlamıyla uygulanamayacaktır. Apoyando tekniğine yatkın öğrencilere 3, 4, 5 ve 6. kazanımlarda verilen alıştırmalar apoyando tekniğiyle çaldırılabilir. Ancak, bu konuda öğretmenin dikkatli olması gerekmektedir. Öğretmen öğrenciyi dikkatle gözlemlemeli ve söz konusu riskleri gördüğü an apoyando çalışmasını erteleyerek ileri bir süreçte tekrar bu konuya dönmelidir.

9.2.3. Temel Çalma Tekniğinde Sol El

9.2.3.1. Temel çalma tekniğinde sol elin görev ve işlevini açıklar.

9.2.3.2. Sol el hareket mekaniğinde tele dokunma ve basma hareketlerini gösterir.

a) Sol elde tele basma hareketi iki adımda gerçekleşir; birinci adım, parmağın görev noktasındaki tele ulaşmasıdır. Bu işlemin parmağın tele dokunarak tele baskı kuvvetini uygulayacağı noktayı hissetme işlemi olduğu belirtilmelidir.

b) İkinci adım, görev noktasına ulaşan parmağın, gereken baskı kuvvetini uygulayarak teli perdeye ulaştırmasıdır. Bu şekilde sol elde üretilmek istenen ses için pozisyon alınmış olacaktır. Bu yaklaşım, öğrenciye sol elde baskı kontrolünü sağlamada yardımcı olacaktır.

9.2.3.3. Sol el hareket mekaniğinde tele dokunma hareketini uygular.

9.2.3.4. Sol el hareket mekaniğinde tele basma hareketini uygular.

9.2.3.5. Sol el parmakları, farklı kombinasyonlar ile tel geçişli olarak, perdelere doğru açıyla basma hareketini uygular.

Bu kazanım sol el parmaklarını birbirinden bağımsız bir şekilde kullanmayı öğretmektedir. Bir parmağın diğer parmağa bağlı kalmadan hareket etmesini amaçlamaktadır. Bu çalışma, sol el parmaklarının gerilmemesi açısından perde aralıklarının I. pozisyonundan daha dar olduğu V. pozisyonda uygulanmalıdır.

9.2.4. Temel Çalma Tekniğinde Eş güdüm

Konu Açıklaması: Sağ ve sol eller ile ayrı ayrı çalıştıktan sonra her iki elin kendi görevlerini doğru zamanlama ile yapmasına yönelik eş güdüm (koordinasyon) çalışmaları gerçekleştirilmelidir. Bunlar yapılırken gitarın I. pozisyonundaki natürel sesler kullanılmalıdır. Öğrencinin parmak hazırlama tekniğine ve art arda aynı sağ el parmağının üst üste kullanılmamasına dikkat edilmelidir. Öğrenci sağ elin hareket prensibini bir refleks gibi -düşünmeden- uygulayabilmelidir.

Bu üniteye belli bir seviyeye gelen öğrencilere metronomla çalışma yöntemi gösterilmelidir. Metronomla çalışmanın yararı ve metronom kullanmanın incelikleri açıklanmalıdır. Bundan

sonraki çalışmalarına, deşifre aşamasından hemen sonra metronom ile devam edilmesi gerektiği vurgulanmalıdır.

9.2.4.1. Altıncı telden başlayarak birinci tele doğru her telde I. pozisyonu içeren natürel seslerin yerlerini gösterir.

9.2.4.2. I. pozisyon natürel notalarını içeren alıştırmaları tek telde tirando tekniği ile seslendirir.

Bu alıştırmalar gitarın tüm telleri için ayrı ayrı yazılmalıdır ve değişik sağ el parmak kombinasyonları alternatif olarak verilmelidir.

9.2.4.3. I. pozisyon natürel notalarını içeren alıştırmaları tel geçişli olarak tirando tekniği ile seslendirir.

9.2.4.4. I. pozisyonda, bir oktav Do majör gamı çıkıcı ve inici olarak seslendirir.

9.2.4.5. I. pozisyonda, bir oktav doğal La minör gamı çıkıcı ve inici olarak seslendirir.

9.2.4.6. I. pozisyonda, bir oktav armonik La minör gamı çıkıcı ve inici olarak seslendirir.

9.2.4.7. I. pozisyonda, bir oktav melodik La minör gamı çıkıcı ve inici olarak seslendirir.

9.3. ÇOK SESLİ ÇALMAYA GİRİŞ

Ünite Açıklaması: Çok sesliliğin birden fazla sesin aynı anda duyulduğu bir seslendirme yöntemi olduğu açıklanmalıdır. Bu yöntem, temel anlamda iki şekilde uygulanabilir:

- Bir ses seslendirilir ve bu ses susturulmadan tınlarken, üzerine başka bir ses daha seslendirilir (Hatta bu iki ses de tınlarken art arda başka sesler de eklenebilir. Gitarın vazgeçilmez tekniği olan arpej tekniği bu şekilde uygulanmaktadır.).
- Aynı anda en az iki ses birden seslendirilebilir. Buna aralık seslendirme ya da iki partili seslendirme denir. Ses sayısı üç ve daha fazla olursa buna akor denir (Gitarın icra özelliği gereği altı sesin aynı anda tınlama imkânı vardır.).

Bu üniteye yukarıda sözü edilen gitarın çok sesli icra özelliğine giriş niteliğinde etüt ve alıştırmalara yer verilmelidir.

Çok sesli çalmada sağ ve sol elin yeni görevleri vardır. Önceki üniteye sağ el, sesleri tek tek üretirken bu üniteye birden fazla sesin seslendirildiği yöntemler uygulanacaktır. Bununla birlikte sol el daha önce sadece tek bir perdeye baskı uygularken çok sesli çalmada en az iki parmağı birden kullanarak perdelere baskı yapmaya başlayacaktır.

9.3.1. Arpej Tekniği

9.3.1.1. Tirando tekniğini bas ve tiz tellerde sekizlik nota değerleriyle “p-i” parmak kombinasyonu ile boş tellerde tel geçişli olarak uygular.

Bu kazanım arpej tekniğine hazırlık amacı taşımaktadır. Kazanımda dikkat edilmesi gereken konu, seslendirilen tellerin susturulmadan tınlamaya devam etmesini sağlamaktır. “p-i” dengesi iyi uygulanmaya başladıktan sonra i yerine “p-m” ve “p-a” parmak kombinasyonları çalıştırılmalıdır.

9.3.1.2. Arpej tekniğinin özelliklerini açıklar.

9.3.1.3. Sağ el temel çalma pozisyonunda, boş tellerde, “p-i-m” kombinasyonu ile arpej alıştırmalarını uygular.

9.3.1.4. Sağ el temel çalma pozisyonunda, boş tellerde, “p-i-m-a” kombinasyonu ile arpej alıştırmalarını uygular.

9.3.1.5. I. pozisyonda yazılan etütleri arpej tekniği ile seslendirir.

Bu kazanımda, boş tellerde çalışılan arpej tekniğini (kazanım 3 ve 4) sol el ile eş güdüm içinde kullanma amaçlanmaktadır. Kazanım için farklı sağ el parmak kombinasyonları ile arpej çalışmalarına yer verilmelidir.

9.3.1.6. Arpej içinde seslendirilen en tiz sesi apoyando tekniği uygulayarak seslendirir.

Gitar müziğinde arpej sesleri arasında öne çıkması gereken sesler apoyando tekniği kullanılarak duyurulur. Böylece en tiz ses solo parti, diğer sesler eşlik partisi gibi duyulur. Bu seslendirme yönteminde tirando ve apoyando tekniği birlikte kullanılır. Dinleyende iki gitar çalıyormuş hissini uyandıran bu teknik çok sesli çalma yönteminin güzel bir örneğidir.

9.3.2. Aralık Seslendirme

Konu Açıklaması: Aralık, aynı anda seslendirilen iki sestten oluşur. Sağ elin ilgili parmakları aynı anda tele dokunarak tirando tekniği ile seslendirme yapar.

9.3.2.1. Üçlü aralıkları “p-i”, “p-m”, “i-m” parmak kombinasyonları ile seslendirir.

9.3.2.2. Altılı aralıkları “p-i”, “p-m”, “p-a” parmak kombinasyonları ile seslendirir.

9.3.2.3. Sekizli aralıkları “p-i”, “p-m”, “p-a” parmak kombinasyonları ile seslendirir.

9.3.2.4. Üçlü, altılı, sekizli aralıkları içeren etütler seslendirir.

9.3.3. İki Parti Seslendirme

Konu Açıklaması: Gitar müziğinde iki partili seslendirme yöntemi sıkça kullanılır. Bu iki partiye “bas partisi” ve “ezgi partisi” denir. Bu yöntemle üç farklı şekilde seslendirme yapmak mümkündür:

- a) Bas partisi uzun ses, ezgi partisi yürüyücü olan örnekler
- b) Ezgi partisi uzun ses, bas partisi yürüyücü olan örnekler
- c) Her iki partinin de yürüyücü olduğu örnekler

9.3.3.1. İki partili gitar müziğini tanıyıp partileri ayırır.

9.3.3.2. Bas partisi uzun ses, ezgi partisi yürüyücü olan alıştırma seslendirir.

Yürüyücü olan ezgi partisinin, eşlik konumunda olan bas partisinden daha iyi duyurulması gerekmektedir.

9.3.3.3. Ezgi partisi uzun ses, bas partisi yürüyücü olan alıştırma seslendirir.

Yürüyücü olan bas partisinin, eşlik konumunda olan ezgi partisinden daha iyi duyurulması gerekmektedir.

9.3.3.4. Her iki partinin de yürüyücü olduğu alıştırma seslendirir.

Bu seslendirme yöntemiyle yazılan eserlerde genelde partiler arasında soru-cevap ilişkisi bulunur ve yürüyücü olan parti sürekli değişir. Bazen bas partisi yürüyücü olur, bazen de ezgi partisi yürüyücü olur. Seslendirme yapılırken yürüyücü partinin duyurulması sağlanmalıdır.

9.3.4. Akor Seslendirme

Konu Açıklaması: Üç ve daha çok sesin aynı anda seslendirilmesine “akor” adı verilir. Akorların iki türlü seslendirilmesi mümkündür:

- a) Blok akor; tüm seslerin aynı anda tınlatılması,
- b) Kırık akor; seslerin birbiri ardından çok hızlı bir şekilde art arda tınlatılması.

Bu konu, akorların sağ elin farklı parmak kombinasyonlarıyla seslendirilmesini amaçlamaktadır.

- 9.3.4.1. “p-i-m” parmak kombinasyonu ile farklı ve boş tellerde akorlar seslendirir.
- 9.3.4.2. “p-i-m” parmak kombinasyonu ile yazılmış akor alıştırmaalarını sol elin eş güdümüyle birlikte seslendirir.
- 9.3.4.3. “p-i-m-a” parmak kombinasyonu ile farklı ve boş tellerde akorlar seslendirir.
- 9.3.4.4. “p-i-m-a” parmak kombinasyonu ile yazılmış akor alıştırmaalarını sol elin eş güdümüyle birlikte seslendirir.
- 9.3.4.5. “p” ile kırık akoru boş tellerde seslendirir.
- 9.3.4.6. Kırık akor için yazılmış akorları “p” ile sol elin eş güdümüyle birlikte seslendirir.

Kırık akorların diğer türlerinin henüz bu sınıf düzeyi için uygun olmadığı düşünüldüğünden sadece “p” ile çalışmalar yapılmalıdır. Ancak öğretmen, bireysel farklılık gösteren öğrencilere, kazanım 1, 2, 3 ve 4’de yer alan alıştırmaaları nasıl kırık bir şekilde çalınacağını öğretebilir.

- 9.3.4.7 Üniteye konu edilen tüm çok sesli çalma yöntemlerinden örnekleri seslendirir.

Bu kazanımda arpej, aralık, iki parti seslendirme, akor tekniklerini içeren örnekler yer almalıdır. Tüm bu teknikleri içeren tek bir eser olabileceği gibi, teknikleri ayrı ayrı çalıştıran, iki ya da üç tekniğin bir arada kullanıldığı örnek eser ve etütler de bulunabilir.

9.4. GİTAR ÇALMADA POZİSYON KAVRAMI

Ünite Açıklaması: Gitarda pozisyonun sol elin birinci parmağının bulunduğu perdeye göre isimlendirildiği anlatılmalı ve pozisyon değişikliğinde sol el parmaklarının kapsadığı alanda hangi notaların bulunduğu öğretilmelidir. Özellikle gitarın birinci telinde bulunan yatay bir ezgi üzerine çalışmalar yaptırılarak başlatılmalı ve bu telde bulunan notalar öğretilmelidir. Daha sonra diğer tellerdeki pozisyonlar ve bunların içerdiği notalar öğretilmelidir. Öğrenilen her yeni telin ileri pozisyonlarda içerdiği notalar, diğer tellerle ilişkilendirilmeli ve unison (sesteş) notaların hangi pozisyonda bulunduğu gösterilmelidir. Bu üniteye amaç öğrenciyi, pozisyon değiştirdiğinde, sol elinin parmakları karşısında bulunan perdelerin adını öğrenmeye teşvik etmektir. Başlangıçta karmaşık bir yapı gibi görünecek olan bu işlem, öğrencinin gitar çalma düzeyi geliştikçe kolaylaşacaktır. Pozisyon değişikliği sırasında gitar eserlerinde sıkça küçük bare tekniğine rastlanır. Bundan dolayı bu konu ünite içinde teknik çalışmalar kısmında verilmiştir. Gitarda doğal armonikler farklı pozisyonlardan elde edilir. Öğrenci hâlihazırda pozisyon konusunu çalışırken doğal armonik konusu teknik çalışmalar bölümünde verilmiştir.

9.4.1. Gitarda Pozisyon Kavramı

Konu Açıklaması: 1 - 11 arası kazanımlarda verilen kromatik dizilerde amaç, öğrencinin tel bazında o telin içerdiği tüm perdeleri tanımasını sağlamaktır. Dizi, çıkıcı hâldeyken diyez işareti kullanılarak yazılmalı, inici hâldeyken bemol işareti kullanılarak yazılmalıdır. Ayrıca bu kazanımlarda I. üniteye yer alan “Gitar Klavyesinde Nota Dizilimi” konusuna atıf yapılmalı ve bu konudaki görseller kullanılmalıdır.

- 9.4.1.1. Gitarın birinci telinde, yatay bir şekilde, bir oktav mi kromatik dizisini çıkıcı ve inici olarak seslendirir.
- 9.4.1.2. Gitarın ikinci telinde, yatay bir şekilde, bir oktav si kromatik dizisini çıkıcı ve inici olarak seslendirir.
- 9.4.1.3. Gitarın ikinci telinde seslendirdiği notaların birinci telde hangi perdelere denk geldiğini açıklar.
- 9.4.1.4. Gitarın üçüncü telinde, yatay bir şekilde, bir oktav sol kromatik dizisini çıkıcı ve inici olarak seslendirir.

- 9.4.1.5. Gitarın üçüncü telinde seslendirdiği notaların alt tellerde hangi perdelere denk geldiğini açıklar.
- 9.4.1.6. Gitarın dördüncü telinde, yatay bir şekilde, bir oktav re kromatik dizisini çıkıcı ve inici olarak seslendirir.
- 9.4.1.7. Gitarın dördüncü telinde seslendirdiği notaların alt tellerde hangi perdelere denk geldiğini açıklar.
- 9.4.1.8. Gitarın beşinci telinde, yatay bir şekilde, bir oktav la kromatik dizisini çıkıcı ve inici olarak seslendirir.
- 9.4.1.9. Gitarın beşinci telinde seslendirdiği notaların alt tellerde hangi perdelere denk geldiğini açıklar.
- 9.4.1.10. Gitarın altıncı telinde, yatay bir şekilde, bir oktav sol kromatik dizisini çıkıcı ve inici olarak seslendirir.
- 9.4.1.11. Gitarın altıncı telinde seslendirdiği notaların alt tellerde hangi perdelere denk geldiğini açıklar.
- 9.4.1.12. II. pozisyonda, iki oktav sol majör dizisini çıkıcı ve inici olarak seslendirir.
- 9.4.1.13. II. pozisyonda başlayan, iki oktav doğal mi minör dizisini pozisyon değiştirerek çıkıcı ve inici olarak seslendirir.
- 9.4.1.14. II. pozisyonda başlayan, iki oktav armonik mi minör dizisini pozisyon değiştirerek çıkıcı ve inici olarak seslendirir.
- 9.4.1.15. II. pozisyonda başlayan, iki oktav melodik mi minör dizisini pozisyon değiştirerek çıkıcı ve inici olarak seslendirir.
- 9.4.1.16. Üç oktav mi kromatik dizisini pozisyon değiştirerek çıkıcı ve inici olarak seslendirir.
- 9.4.1.17. Gitarın birinci telinde pozisyon değişikliği içeren bir etüt ya da bir eser seslendirir.

9.4.2. Teknik Çalışmalar: Küçük Bare ve Doğal Armonikler

Konu Açıklaması: Bir sol el tekniği olan barenin iki türü bulunduğu belirtilmelidir:

- a) Küçük Bare (Yarım Bare): Sol el birinci parmağının beş ve daha az tele birden aynı anda aynı perdeye baskı yapmasıdır. Ancak bu konu başlığı içinde sadece dört, üç ve iki tele uygulanan küçük bare çalışmalarına yer verilmelidir. Beş tele uygulanan bare 10. sınıfta işlenecektir.
- b) Büyük Bare (Tam Bare): Sol el birinci parmağının altı tele birden aynı anda aynı perdeye baskı yapmasıdır. Bu konu 10. sınıfta işlenecektir.

Gitarda doğal ve yapay armonik olmak üzere iki uygulaması bulunan armoniklerin tanımı yapılmalı ve doğal armoniklerin nasıl elde edildiği uygulamalı olarak gösterilmelidir. Yapay armonikler 10. sınıfta işlenecektir.

- 9.4.2.1. İki tele uygulanan küçük bare alıştırmaalarını seslendirir.
- 9.4.2.2. Üç tele uygulanan küçük bare alıştırmaalarını seslendirir.
- 9.4.2.3. Dört tele uygulanan küçük bare alıştırmaalarını seslendirir.
- 9.4.2.4. Pozisyon değişikliği ve küçük bare içeren etütleri seslendirir.
- 9.4.2.5. Doğal armonik tekniğinin uygulama biçimini açıklar.
- 9.4.2.6. Doğal armoniklerin hangi pozisyonlardan elde edileceğini gösterir.
- 9.4.2.7. Doğal armonikleri alıştırmaalarda uygular.

9.5. TÜRK GİTAR MÜZİĞİ DAĞARCIĞI -I

Ünite Açıklaması: Pek çok gitarist ve besteci, birçok Türk müziği eserini gitar için düzenleyerek ya da gitara Türk müziği formunda yeni eserler besteleyerek ulusal gitar müziği dağarcığımızı oluşturmuştur. Ünitenin amacı, öğrencilerin gitar çalma düzeylerine uygun olarak Türk gitar müziği dağarcığında bulunan eserlerin seslendirilmesini sağlayarak öğrencilere bu eserlerin bestecilerini tanıtmaktır.

9.5.1. Türk Gitar Müziği Dağarcığı

- 9.5.1.1. Örnek olarak verilen eserlerin dizilerini iki oktav çıkıcı ve inici olarak seslendirir.
- 9.5.1.2. Verilen eserleri çok sesli çalma yöntemlerini sağ ve sol eli eş güdüm içinde kullanarak seslendirir.
- 9.5.1.3. Düzenlemesi veya eseri bulunan sanatçılardan örnek verir.

Eserleri gitara düzenleyen besteci-gitaristlerin kısa biyografilerine yer verilmelidir.

10. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

10.1. GİTAR ÇALMADA TEKNİK VE MÜZİKALİTE

Ünite Açıklaması: Gitar çalmada teknik ve müzikalitenin tanımı yapılmalıdır. Bu iki kavramın önemi, işlevi ve içerdiği konular anlatılmalıdır. Gitar çalmada istenilen müzikaliteye ancak düzenli teknik çalışmalar sonucu ulaşılabileceği vurgulanmalıdır.

10.1.1. Teknik ve Müzikalite

- 10.1.1.1. Gitar çalmada tekniğin anlamını ve işlevini açıklar.
- 10.1.1.2. Gitar çalmada teknik çalışmaların önemini açıklar.
- 10.1.1.3. Gitar çalmada günlük ve haftalık teknik çalışma programı hazırlar.
- 10.1.1.4. Gitar çalmada müzikalitenin anlamını ve işlevini açıklar.
- 10.1.1.5. Gitar çalmada teknik ve müzikalite arasında ilişki kurar.
- 10.1.1.6. Müzikaliteyi geliştirmenin yollarını açıklar.

10.1.2. Teknik Çalışmalar: Küçük (Yarım) Bare - Büyük (Tam) Bare

Konu Açıklaması: 9. sınıf IV. ünite de anlatılan küçük bare dört tele kadar uygulanmıştır. Bu ünite de beş tele uygulanan bare ile tüm tellere uygulanan büyük bare çalışılacaktır.

- 10.1.2.1. Farklı pozisyonlarda beş tele uygulanan küçük bareyi uygular.
- 10.1.2.2. Farklı pozisyonlarda büyük bareyi uygular.
- 10.1.2.3. İki oktav fa majör dizisini seslendirir.
- 10.1.2.4. İki oktav fa majör arpej seslerini seslendirir.
- 10.1.2.5. Fa majör tonunda I-IV-V-I kadansını bare tekniklerini uygulayarak seslendirir.
- 10.1.2.6. İki oktav doğal re minör dizisini seslendirir.
- 10.1.2.7. İki oktav armonik re minör dizisini seslendirir.
- 10.1.2.8. İki oktav melodik re minör dizisini seslendirir.
- 10.1.2.9. İki oktav re minör arpej seslerini seslendirir.
- 10.1.2.10. Re minör tonunda I-IV-V-I kadansını bare tekniklerini uygulayarak seslendirir.
- 10.1.2.11. Bare tekniklerini içeren bir etüt veya eseri seslendirir.

10.2. GİTARDA LEGATO TEKNİĞİ -I

Ünite Açıklaması: İlk sesin sağ el tarafından seslendirildiği, sonraki sesin ya da seslerin sol el tarafından üretildiği anlatılmalıdır. Bir sol el tekniği olan legato tekniğinin temel olarak 3 uygulama şekli bulunur:

- a) Çıkıcı Legato
- b) İnici Legato
- c) Karma Legato

Karma Legato tekniğinin iki türlü uygulama şekli bulunur:

- a) Çıkıcı-İnici Legato
- d) İnici-Çıkıcı Legato

Çıkıcı legato ve inici legato en basit seviyede iki sestten oluşur. Başlangıçta bu iki tekniğin

çalıştırılması gerekir. Bu iki teknik başarıyla uygulandıktan sonra üç sestten oluşan çıkıcı-inici ve inici-çıkıcı karma legato teknikleri çalıştırılmalıdır. Dört ve altı sestten oluşan legato teknikleri 11. sınıfta işlenecektir.

10.2.1. İki Sesten Oluşan Çıkıcı Legato Tekniği

Konu Açıklaması: İki sestten oluşan çıkıcı legato tekniğinde birinci sesin sağ el, ikinci sesin sol elin ilgili parmağı tarafından vurma hareketiyle üretildiği belirtilmelidir.

10.2.1.1. Çıkıcı legato tekniğinin sol el hareket mekaniğini gösterir.

10.2.1.2. Çıkıcı legato hareketinde sol el parmağının uygulaması gereken kuvvetin yönünü ve miktarını gösterir.

İkinci sesin çıkıcı yönde olması nedeniyle, sol el ilgili parmağının vurma hareketini yapması gerektiği vurgulanmalıdır.

10.2.1.3. Sol elin çıkıcı olarak ürettiği ikinci sesi net olarak duyurur.

10.2.1.4. İki sestten oluşan farklı ritmik yapılarda yazılmış çıkıcı legato tekniğini alıştırılarda uygular.

10.2.2. İki Sesten Oluşan İnici Legato Tekniği

Konu Açıklaması: İki sestten oluşan inici legato tekniğinde birinci sesin sağ el, ikinci sesin sol elin ilgili parmağı tarafından çekme hareketiyle üretildiği belirtilmelidir.

10.2.2.1. İnici legato tekniğinin sol el hareket mekaniğini gösterir.

10.2.2.2. İnici legato hareketinde sol el parmağının uygulaması gereken kuvvetin yönünü ve miktarını gösterir.

İkinci sesin inici yönde olması nedeniyle, sol el ilgili parmağının çekme hareketini yapması gerektiği vurgulanmalıdır.

10.2.2.3. Sol elin inici olarak ürettiği ikinci sesi net olarak duyurur.

10.2.2.4. İki sestten oluşan farklı ritmik yapılarda yazılmış inici legato tekniğini alıştırılarda uygular.

10.2.3. Karma Legato Tekniği

Konu Açıklaması: Karma legato tekniği temel olarak inici ve çıkıcı legato tekniklerinin art arda veya kombine olarak kullanılmasıyla uygulanır. En az art arda üç ses arasında uygulanabilir. İki türü vardır:

a) Üç sestten oluşan çıkıcı-inici legato tekniği:

Üç sestten oluşan çıkıcı-inici legato tekniğinde birinci sesin sağ el tarafından seslendirildiği, ikinci sesin sol elin ilgili parmağının vurma hareketiyle, üçüncü sesin ise aynı parmağın çekme hareketiyle üretildiği belirtilmelidir.

b) Üç sestten oluşan inici-çıkıcı legato tekniği:

Üç sestten oluşan inici-çıkıcı legato tekniğinde birinci sesin sağ el tarafından seslendirildiği, ikinci sesin sol elin ilgili parmağının çekme hareketiyle, üçüncü sesin ise aynı parmağın vurma hareketiyle üretildiği belirtilmelidir.

Üç sestten daha fazla olan uygulamalar 11. sınıfta işlenecektir.

10.2.3.1. Üç sestten oluşan çıkıcı-inici legato tekniğinin sol el hareket mekaniğini gösterir.

- 10.2.3.2. Üç sestten oluşan çıkıcı-inici legato hareketinde sol el parmağının uygulaması gereken kuvvetin yönünü ve miktarını gösterir.
İkinci sesin çıkıcı yönde olması nedeniyle, sol el ilgili parmağının önce vurma hareketini, sonra aynı parmağın çekme hareketini yapması gerektiği vurgulanmalıdır.
- 10.2.3.3. Sol elin önce çıkıcı, sonra inici olarak ürettiği ikinci ve üçüncü sesleri net olarak duyurur.
- 10.2.3.4. Üç sestten oluşan farklı ritmik yapılarda yazılmış çıkıcı-inici legato tekniğini alıştırmalarda uygular.
- 10.2.3.5. Üç sestten oluşan inici-çıkıcı legato tekniğinin sol el hareket mekaniğini gösterir.
- 10.2.3.6. Üç sestten oluşan inici-çıkıcı legato hareketinde sol el parmağının uygulaması gereken kuvvetin yönünü ve miktarını gösterir.
İkinci sesin inici yönde olması nedeniyle, sol el ilgili parmağının önce çekme hareketini, sonra aynı parmağın vurma hareketini yapması gerektiği vurgulanmalıdır.
- 10.2.3.7. Sol elin önce inici, sonra çıkıcı olarak ürettiği ikinci ve üçüncü sesleri net olarak duyurur.
- 10.2.3.8. Üç sestten oluşan farklı ritmik yapılarda yazılmış inici-çıkıcı legato tekniğini alıştırmalarda uygular.
- 10.2.3.9. Ünite de geçen tüm legato tekniklerini içeren etütler veya eserler seslendirir.

10.3. MÜZİKAL İFADEDE KULLANILAN DİNAMİKLER

Ünite Açıklaması: Bu bölüme kadar öğrencilere gerek sağ elde gerekse sol elde belli mekanik davranışlar kazandırılmaya çalışılmıştır. Bu ünite de müzikalite konusu içinde önemli bir konuma sahip olan nüans basamakları, crescendo ve decrescendo terimlerinin uygulanışı ve müzikal ifadede kullanılan aksanlar konusu hedeflenmiştir. Konu işlenirken günlük konuşma içinde kelimelerimize, cümlelerimize yaptığımız vurgu, tonlama ve bunlara kattığımız ifadelerle müzikal cümleler arasında bağ kurulmalıdır.

Terimler: Pianississimo, pianissimo, piano, mezzopiano, mezzoforte, forte, fortissimo, fortississimo, crescendo, decrescendo, sforzando, forzato veya forzando, sforzato, tenuto, subito.

10.3.1. Müzikal İfade de Nüanslar (Gürlük)

- 10.3.1.1. Müzikte nüans basamaklarını açıklar.
- 10.3.1.2. Nüans terimlerinin Türkçe karşılıklarını, işaretlerini ve harf sembollerini gösterir.
- 10.3.1.3. Her bir nüans basamağı için sağ elde ne kadar kuvvet uygulayacağını gösterir.
- 10.3.1.4. Verilen örnek etüt, eser veya alıştırmaları ara basamakları kullanmadan sadece piano, mezzoforte ve forte basamaklarını uygulayarak seslendirir.
Bu kazanımda amaç, nüans basamaklarını hafif, orta kuvvetli ve kuvvetli olarak belirgin bir şekilde uygulamaktır. Öğrenci, bu basamaklardan sonra diğer ara basamakları daha iyi algılayıp uygulayacaktır.
- 10.3.1.5. Crescendo (kreşendo) dinamik teriminin seslendirmede uygulama biçimini gösterir.
- 10.3.1.6. Decrescendo (dekreşendo) dinamik teriminin seslendirmede uygulama biçimini gösterir.

10.3.2. Müzikal İfadede Aksanlar

- 10.3.2.1. Müzikal ifadede aksan terimlerini açıklar.
- 10.3.2.2. Müzikal ifadede aksan terimlerinin önemini açıklar.
- 10.3.2.3. Aksanların nasıl uygulayacağını açıklar.
- 10.3.2.4. Daha önce seslendirdiği bir etüt veya eseri nüans ve aksanlara göre seslendirir.
- 10.3.2.5. İçinde değişik nüans terimleri, crescendo ve decrescendo dinamikleri ile çeşitli aksanlar bulunan etüt veya eserler seslendirir.

10.3.3. Teknik Çalışmalar: Kırık Akor

Konu Açıklaması: Daha önce 9. sınıfta, sadece başparmak “p” ile gösterilen kırık akorun “i-m-a” parmak kombinasyonları ile seslendirilen türleri uygulanmalıdır.

- 10.3.3.1. “p-i-m” ile uygulanan kırık akor alıştırmalarını seslendirir.
- 10.3.3.2. “p-i-m-a” ile uygulanan kırık akor alıştırmalarını seslendirir.

10.4. KLASİK BATI MÜZİĞİNDE DÖNEMLER -I

RÖNESANS DÖNEMİ

Ünite Açıklaması: İlkçağ ve Ortaçağ Dönemi’nde henüz klasik gitarın gelişimi tamamlanmamış olması nedeniyle klasik Batı müziğinde dönemler konusuna Rönesans Dönemi ile başlanmalıdır. Dönemin müzikal gelişmeleri, önemli besteci ve müzisyenleri, kullanılan formlar ve müzikal yorum özellikleri tanıtılmalıdır. Ayrıca o dönem gitar henüz evrimini tamamlamadığı için o dönemki eserlerin, gitarın atası olarak kabul edilen lavta ve vihueladan alındığı vurgulanmalıdır.

10.4.1. Rönesans Dönemi

- 10.4.1.1. Rönesans Dönemi’nin müzikal gelişmelerini açıklar.
- 10.4.1.2. Rönesans Dönemi’nde kullanılan müzik formlarını açıklar.
- 10.4.1.3. Rönesans Dönemi’nin önemli besteci ve müzisyenlerden örnek verir.
- 10.4.1.4. Rönesans müziğinin karakteristik yapısını açıklar.
- 10.4.1.5. Verilen örnek eserleri Rönesans Dönemi’nin özelliklerine uygun bir şekilde seslendirir.

10.5. HIZ VE HIZ DEĞİŞİKLİĞİ TERİMLERİ

Ünite Açıklaması: Bu üniteye kadar öğrenciler etüt ve eserleri çalışırken nota üzerinde belirtilen metronom hızında seslendirme yapmışlardır. Bu süreçte öğrenciler, çalıştıkları etüt ve eserlerde portenin sol üst köşesinde yer alan hız terimlerinin anlamını öğretmenlerinden ve eserler hakkında kitapta belirtilen açıklamalardan öğrenmişlerdir. Daha önceki etüt ve eserler başka konulardaki teknikleri öğretme amaçlı olduğu için hız konusu ayrıntılı bir şekilde işlenememiştir. 10. sınıfın bu ünitesine kadar öğrenci metronomla çalışma alışkanlığı kazanmış olmalıdır. Öğrenci yavaş yavaş yüksek tempolu etüt ve eserleri tanımalı, bazı eserlerdeki hız değişikliğini nasıl uygulayacağını öğrenmelidir. Bu ünitenin amacı, hız basamaklarını sıralı bir şekilde terimleriyle birlikte öğretmek, ayrıca, parça içinde geçen hız değişikliği terimlerinin anlamını kavratarak seslendirme sırasında doğru bir şekilde uygulamaktır. Ünite işlenirken hızın müzikal ifadede önemli bir rolü olduğu vurgulanmalıdır. Hız değişiklikleri ile ifadenin ne denli değiştiği, müzikal ifadede nasıl bir etki yarattığı uygulamalarla gösterilmelidir.

Terimler: Largo, Larghetto, Adagio, Andante, Moderato, Allegro, Presto, Vivace, Ritardando, Rallentando, Accelerando, Rubato, Ritenuto, Piu mosso, Poco, A tempo.

10.5.1. Hız Terimleri

- 10.5.1.1. Seslendirmede hızın önemini açıklar.
- 10.5.1.2. Hız basamaklarını terimleriyle birlikte kaç metronom hızına denk geldiğini açıklar.

10.5.2. Hız Değişikliği Terimleri

- 10.5.2.1. Hız değişikliğinin müzikal ifadede nasıl bir etki yarattığını açıklar.
- 10.5.2.2. Hız değişikliği terimlerinin nasıl uygulandığını gösterir.
- 10.5.2.3. İçinde hız değişikliği olan iki eser veya etüt seslendirir.

Bu kazanıma tüm hız değişikliği terimlerini içeren eser seçmek zorunlu değildir, ayrıca mümkün de değildir. Zaten klasik Batı müziğinde dönemler ünitelerinde bu konuyu örnekleyecek eserler seslendirilecektir.

10.5.3. Teknik Çalışmalar: Yapay Armonik Tekniği

Konu açıklaması: Daha önce 9. sınıfta işlenen doğal armonikten farklı olarak yapay armoniğin uygulanışı anlatılmalıdır. Yapay armoniğin diğerinden farkı anlatılmalı, uygulamada sol ve sağ el eş güdümü gözetilmelidir.

- 10.5.3.1. Yapay armoniğin doğal armonikten farkını açıklar.
- 10.5.3.2. Yapay armoniği uygularken sağ el parmaklarının işlevini gösterir.
- 10.5.3.3. Sol el ve sağ el parmaklarını istenen perdeler üzerinde, tam zamanında eş güdümlle konumlandırarak “a” parmağı ile seslendirme yapar.
- 10.5.3.4. Yapay armonik tekniği içeren etüt veya eserler seslendirir.

10.6. TÜRK GİTAR MÜZİĞİ DAĞARCIĞI -II

Ünite Açıklaması: 10. sınıf kazanımlarına uygun Türk gitar müziği örneklerinden bir seçki hazırlanmalıdır.

10.6.1. Türk Gitar Müziği Dağarcığı

- 10.6.1.1. Örnek olarak verilen eserlerin dizilerini iki oktav çıkıcı ve inici olarak seslendirir.
- 10.6.1.2. Verilen eserleri tüm müzikal ve teknik unsurlara uygun olarak seslendirir.
- 10.6.1.3. Düzenlemesi veya eseri bulunan sanatçılardan örnek verir.

Eserleri gitara düzenleyen besteci-gitaristlerin kısa biyografilerine yer verilmelidir.

11. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

11.1. GİTARDA LEGATO TEKNİĞİ -II

Ünite Açıklaması: Legato tekniğinin, ilk sesin sağ el tarafından seslendirilip diğer seslerin sol el tarafından üretildiği bir teknik olduğu hatırlatılmalıdır. Bu ünite 10. sınıfta öğrenilen legato tekniğinin devamı niteliğindedir. Daha önce öğrenilen iki sestem oluşan çıkıcı legato ve iki sestem oluşan inici legato tekniğine birer ses daha eklenerek uygulanan bu tekniğin üç sestem oluşan çıkıcı legato ve üç sestem oluşan inici legato hâline geldiği anlatılmalıdır. Aynı şekilde, hem çıkıcı hem inici karma legato tekniklerinin ise art arda kombine bir şekilde kullanılarak dört ve altı sestem oluşan karma legato teknikleri hâline geldiği anlatılmalıdır. Bu yeni legato teknikleri alıştırmalarla çalıştırılarak geliştirilmelidir. Daha sonra ünite sonunda verilen etüt ve eserlerde uygulaması yapılmalıdır.

11.1.1. Üç Sestem Oluşan Çıkıcı Legato Tekniği

11.1.1.1. Üç sestem oluşan çıkıcı legato tekniğinin sol el hareket mekaniğini açıklar.

11.1.1.2. Üç sestem oluşan çıkıcı legato hareketinde sol el parmaklarının uygulaması gereken kuvvetin yönünü ve miktarını gösterir.

Üç sesin de çıkıcı yönde olduğu, dolayısıyla sol el parmaklarının vurma hareketi yaptığı vurgulanmalıdır.

11.1.1.3. Sol elin çıkıcı olarak ürettiği ikinci ve üçüncü sesleri net olarak duyurur.

11.1.1.4. Üç sestem oluşan farklı ritmik yapılarda yazılmış çıkıcı legato tekniğini alıştırmalarda uygular.

11.1.2. Üç Sestem Oluşan İnici Legato Tekniği

11.1.2.1. Üç sestem oluşan inici legato tekniğinin sol el hareket mekaniğini açıklar.

11.1.2.2. Üç sestem oluşan inici legato hareketinde sol el parmaklarının uygulaması gereken kuvvetin yönünü ve miktarını gösterir.

Üç sesin de inici yönde olduğu, dolayısıyla sol el parmaklarının çekme hareketi yaptığı vurgulanmalıdır.

11.1.2.3. Sol elin inici olarak ürettiği ikinci ve üçüncü sesleri net olarak duyurur.

11.1.2.4. Üç sestem oluşan farklı ritmik yapılarda yazılmış inici legato tekniğini alıştırmalarda uygular.

11.1.3. Dört Sestem Oluşan Karma Legato Tekniği

11.1.3.1. Hem çıkıcı hem inici karma legato tekniklerini kullanarak dört sestem oluşan karma legato tekniğinin sol el hareket mekaniğini açıklar.

11.1.3.2. Dört sestem oluşan karma legato hareketinde sol el parmaklarının uygulaması gereken kuvvetin yönlerini ve miktarını gösterir.

Bu teknikte sol el parmakları bazen çıkıcı bazen inici yönde kullanıldığından, hem vurma hem de çekme hareketlerinin kombine bir şekilde uygulanması gerektiği vurgulanmalıdır.

11.1.3.3. Sol elin karma olarak ürettiği ikinci, üçüncü ve dördüncü sesleri net olarak duyurur.

11.1.3.4. Dört sestem oluşan farklı ritmik yapılarda yazılmış karma legato tekniğini alıştırmalarda uygular.

11.1.4. Altı Sesten Oluşan Karma Legato Tekniği

11.1.4.1. Hem çıkıcı hem inici karma legato tekniklerini kullanarak altı sestten oluşan karma legato tekniğinin sol el hareket mekaniğini açıklar.

11.1.4.2. Altı sestten oluşan karma legato hareketinde sol el parmaklarının uygulaması gereken kuvvetin yönlerini ve miktarını gösterir.

Bu teknikte sol el parmakları bazen çıkıcı bazen inici yönde kullanıldığından, hem vurma hem de çekme hareketlerinin kombine bir şekilde uygulanması gerektiği vurgulanmalıdır.

11.1.4.3. Sol elin karma olarak ürettiği ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı sesleri net olarak duyurur.

11.1.4.4. Altı sestten oluşan farklı ritmik yapılarda yazılmış karma legato tekniğini alıştırmalarda uygular.

11.1.4.5. Ünite de geçen tüm legato tekniklerini içeren etütler veya eserler seslendirir.

11.2. ESER ÇÖZÜMLEME YÖNTEMİ VE ÖNEMİ

Ünite Açıklaması: Bir müzik eserinin en küçük unsuru olan sestten başlayarak figür, motif, cümle ve bölümün açıklaması yapılmalıdır. Bu unsurların nasıl belirlenebileceği ana hatları ile anlatılmalıdır. Seslendirmede yorum ve ifadenin güçlendirilmesi için eserlerin müzikal cümlelere ayrılarak çözümünün yapılması gerektiği açıklanmalıdır. Müzikal cümleleri seslendirirken yorumun nasıl yapılacağıyla ilgili bilgiler verilmelidir. Eser çözümleme yöntemiyle çalışmanın öğrenciye kazandırdıkları anlatılarak bu yöntemin önemi vurgulanmalıdır. Ünite de eser çözümünü örnekleyen en az iki eser incelenmelidir.

Terimler: Ses, Figür, Motif, Cümle, Bölüm, Tam karar, Yarım karar, Köprü, Pasaj.

11.2.1. Eser Çözümleme Yöntemi ve Önemi

11.2.1.1. Bir müzik eserinin tüm unsurlarını açıklar.

11.2.1.2. Müzikal cümlelerin tam kararlı ya da yarım kararlı sonlandığını açıklar.

11.2.1.3. İyi bir seslendirmenin müzikal cümlelerin yorumlanmasıyla elde edildiğini açıklar.

11.2.1.4. Eser çözümleme yöntemiyle çalışmanın teknikle ilgili konularda gelişmeye yaradığını açıklar.

11.2.1.5. Eser çözümleme yöntemiyle çalışmanın müzikaliteyle ilgili konularda gelişmeye yaradığını açıklar.

11.2.2. Örnek Eserler Üzerinde Uygulamalar

11.2.2.1. Eserlerdeki motifleri belirler.

11.2.2.2. Motiflerden yola çıkarak eserlerdeki müzikal cümleleri belirler.

11.2.2.3. Müzikal cümleleri numaralandırır.

11.2.2.4. Müzikal cümlelerin tam kararlı ya da yarım kararlı olduğunu belirler.

11.2.2.5. Müzikal cümleleri nasıl bir yorumla çalacağına karar vererek seslendirir.

11.2.2.6. Çözümlediği eserlerin içerdiği teknikleri belirler.

11.2.2.7. Çözümlediği eserlerin içerdiği müzikalite konularını belirler.

11.3. GİTARDA SÜSLEME TEKNİKLERİ

Ünite Açıklaması: Ünitenin amacı müzikte kullanılan süsleme notalarının gitarda nasıl uygulandığını öğretmektir. Her süslemenin yazılışı ve çalınışı ayrı ayrı yazılarak açıklanmalıdır.

Terimler: Çarpma, Mordan, Grupetto, Trill, Glissando

11.3.1. Çarpma Tekniği

11.3.1.1. Çarpma tekniğinin gitar çalmada nasıl uygulanacağını gösterir.

Çarpma tekniğine çok benzer yazım şekli olan “apozyatür” ile karıştırılmaması için apozyatür tekniği açıklanmalı ve farkı anlatılmalıdır.

11.3.1.2. Çarpma tekniği ile ilgili alıştırma seslendirir.

Seslerin net ve temiz bir şekilde duyulması, hızlıca icra edilmesi beklenir.

11.3.2. Mordan Tekniği

11.3.2.1. Mordan tekniğinin gitar çalmada nasıl uygulanacağını gösterir.

11.3.2.2. Mordan tekniği ile ilgili alıştırma seslendirir.

Seslerin net ve temiz bir şekilde duyulması, hızlıca icra edilmesi beklenir.

11.3.3. Grupetto Tekniği

11.3.3.1. Grupetto tekniğinin gitar çalmada nasıl uygulanacağını gösterir.

11.3.3.2. Grupetto tekniği ile ilgili alıştırma seslendirir.

Seslerin net ve temiz bir şekilde duyulması, hızlıca icra edilmesi beklenir.

11.3.4. Trill Tekniği

11.3.4.1. Trill tekniğinin gitar çalmada nasıl uygulanacağını gösterir.

11.3.4.2. Trill tekniği ile ilgili alıştırma seslendirir.

Seslerin net ve temiz bir şekilde duyulması, hızlıca icra edilmesi beklenir.

11.3.5. Glissando Tekniği

11.3.5.1. Glissando tekniğinin gitar çalmada nasıl uygulanacağını gösterir.

11.3.5.2. Glissando tekniği ile ilgili alıştırma seslendirir.

Seslerin net ve temiz bir şekilde duyulması, hızlıca icra edilmesi beklenir.

11.3.5.3. Ünite konu edilen süsleme tekniklerini etüt veya eserlerde seslendirir.

11.4. KLASİK BATI MÜZİĞİNDE DÖNEMLER -II

BAROK DÖNEM

Ünite Açıklaması: Klasik Batı müziğinde dönemler serisinin ikincisi Barok Dönemi'dir. Dönemin müzikal gelişmeleri, önemli besteci ve müzisyenleri, kullanılan formlar ve müzikal yorum özellikleri tanıtılmalıdır. Ayrıca o dönem gitar henüz evrimini tamamlamadığı için o dönemki eserlerin, gitarın atası olarak kabul edilen lavta, vihuela ve barok gitarından alındığı vurgulanmalıdır.

11.4.1. Barok Dönemi

11.4.1.1. Barok Dönemi'nin müzikal gelişmelerini açıklar.

11.4.1.2. Barok Dönemi'nde kullanılan müzik formlarını açıklar.

11.4.1.3. Barok Dönemi'nin önemli besteci ve müzisyenlere örnek verir.

11.4.1.4. Barok müziğinin karakteristik yapısını açıklar.

11.4.1.5. Verilen örnek eserleri Barok Dönemi'nin özelliklerine uygun bir şekilde seslendirir.

11.5. TEKNİK ÇALIŞMALAR

Ünite Açıklaması: Gitar çalmada majör ve minör dizilerin seslendirilmesinin önemi anlatılmalıdır. Gitarın klavye sistemi gereği bir dizinin sol el parmak numaraları kalıp olarak başka bir tondaki diziye kolaylıkla aktarılabilir. Öğrencinin bunu fark etmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca diziler değişik sağ el kombinasyonlarıyla tirando ve apoyando teknikleri uygulanarak seslendirilmelidir. Sol elin gelişmesi için diziler farklı ritim kalıpları ile çalıştırılmalıdır. Majör ve minör diziler, akor arpejleri ve kadanslar gitar eserlerinde yoğunlukla kullanıldığından öğrenciler, eserlerin deşifre ve uygulama aşamalarında büyük kolaylıklar yaşayacaktır.

11.5.1. Beşinci Telden Başlayan İki Oktav Majör Diziler

11.5.1.1. Beşinci telden başlayan iki oktav majör dizi kalıbını gösterir.

11.5.1.2. Beşinci telden başlayan iki oktav majör dizileri değişik sağ el kombinasyonlarıyla, tirando ve apoyando teknikleriyle çıkıcı ve inici olarak seslendirir.

11.5.1.3. Beşinci telden başlayan iki oktav majör dizileri değişik ritim kalıpları ile çıkıcı ve inici olarak seslendirir.

11.5.1.4. Beşinci tel üzerinde bulunan herhangi bir majör diziye seslendirmek için sol elini doğru perdeye konumlandırıp diziye seslendirir.

Öğrenci, başlangıç sesi beşinci tel üzerinde bulunan majör dizileri seslendirebilmelidir.

11.5.2. Altıncı Telden Başlayan İki Oktav Majör Diziler

11.5.2.1. Altıncı telden başlayan iki oktav majör dizi kalıbını gösterir.

11.5.2.2. Altıncı telden başlayan iki oktav majör dizileri değişik sağ el kombinasyonlarıyla, tirando ve apoyando teknikleriyle çıkıcı ve inici olarak seslendirir.

11.5.2.3. Altıncı telden başlayan iki oktav majör dizileri değişik ritim kalıpları ile çıkıcı ve inici olarak seslendirir.

11.5.2.4. Altıncı tel üzerinde bulunan herhangi bir majör diziye seslendirmek için sol elini doğru perdeye konumlandırıp diziye seslendirir.

Öğrenci, başlangıç sesi altıncı tel üzerinde bulunan majör dizileri seslendirebilmelidir.

11.5.3. Majör Dizilerin Akor Arpej Sesleri ve Kadanslar

11.5.3.1. Majör dizilerin akor arpej ve kadans kalıplarını gösterir.

11.5.3.2. Majör dizilerin akor arpej ve kadans kalıplarını seslendirir.

11.5.4. Beşinci Telden Başlayan İki Oktav Doğal Minör Diziler

11.5.4.1. Beşinci telden başlayan iki oktav doğal minör dizi kalıbını gösterir.

11.5.4.2. Beşinci telden başlayan iki oktav doğal minör dizileri değişik sağ el kombinasyonlarıyla, tirando ve apoyando teknikleriyle çıkıcı ve inici olarak seslendirir.

11.5.4.3. Beşinci telden başlayan iki oktav doğal minör dizileri değişik ritim kalıpları ile çıkıcı ve inici olarak seslendirir.

- 11.5.4.4. Beşinci tel üzerinde bulunan herhangi bir doğal minör diziyi seslendirmek için sol elini doğru perdeye konumlandırıp diziyi seslendirir.

Öğrenci, başlangıç sesi beşinci tel üzerinde bulunan doğal minör dizileri seslendirebilmelidir.

11.5.5. Beşinci Telden Başlayan İki Oktav Armonik Minör Diziler

- 11.5.5.1. Beşinci telden başlayan iki oktav armonik minör dizi kalıbını gösterir.
- 11.5.5.2. Beşinci telden başlayan iki oktav armonik minör dizileri değişik sağ el kombinasyonlarıyla, tirando ve apoyando teknikleriyle çıkıcı ve inici olarak seslendirir.
- 11.5.5.3. Beşinci telden başlayan iki oktav armonik minör dizileri değişik ritim kalıpları ile çıkıcı ve inici olarak seslendirir.
- 11.5.5.4. Beşinci tel üzerinde bulunan herhangi bir armonik minör diziyi seslendirmek için sol elini doğru perdeye konumlandırıp diziyi seslendirir.

Öğrenci, başlangıç sesi beşinci tel üzerinde bulunan armonik minör dizileri seslendirebilmelidir.

11.5.6. Beşinci Telden Başlayan İki Oktav Melodik Minör Diziler

- 11.5.6.1. Beşinci telden başlayan iki oktav melodik minör dizi kalıbını gösterir.
- 11.5.6.2. Beşinci telden başlayan iki oktav melodik minör dizileri değişik sağ el kombinasyonlarıyla, tirando ve apoyando teknikleriyle çıkıcı ve inici olarak seslendirir.
- 11.5.6.3. Beşinci telden başlayan iki oktav melodik minör dizileri değişik ritim kalıpları ile çıkıcı ve inici olarak seslendirir.
- 11.5.6.4. Beşinci tel üzerinde bulunan herhangi bir melodik minör diziyi seslendirmek için sol elini doğru perdeye konumlandırıp diziyi seslendirir.

Öğrenci, başlangıç sesi beşinci tel üzerinde bulunan melodik minör dizileri seslendirebilmelidir.

11.5.7. Altıncı Telden Başlayan İki Oktav Doğal Minör Diziler

- 11.5.7.1. Altıncı telden başlayan iki oktav doğal minör dizi kalıbını gösterir.
- 11.5.7.2. Altıncı telden başlayan iki oktav doğal minör dizileri değişik sağ el kombinasyonlarıyla, tirando ve apoyando teknikleriyle çıkıcı ve inici olarak seslendirir.
- 11.5.7.3. Altıncı telden başlayan iki oktav doğal minör dizileri değişik ritim kalıpları ile çıkıcı ve inici olarak seslendirir.
- 11.5.7.4. Altıncı tel üzerinde bulunan herhangi bir doğal minör diziyi seslendirmek için sol elini doğru perdeye konumlandırıp diziyi seslendirir.

Öğrenci, başlangıç sesi altıncı tel üzerinde bulunan doğal minör dizileri seslendirebilmelidir.

11.5.8. Altıncı Telden Başlayan İki Oktav Armonik Minör Diziler

- 11.5.8.1. Altıncı telden başlayan iki oktav armonik minör dizi kalıbını gösterir.
- 11.5.8.2. Altıncı telden başlayan iki oktav armonik minör dizileri değişik sağ el kombinasyonlarıyla, tirando ve apoyando teknikleriyle çıkıcı ve inici olarak seslendirir.

11.5.8.3. Altıncı telden başlayan iki oktav armonik minör dizileri değişik ritim kalıpları ile çıkıcı ve inici olarak seslendirir.

11.5.8.4. Altıncı tel üzerinde bulunan herhangi bir armonik minör diziyi seslendirmek için sol elini doğru perdeye konumlandırıp diziyi seslendirir.

Öğrenci, başlangıç sesi altıncı tel üzerinde bulunan armonik minör dizileri seslendirebilmelidir.

11.5.9. Altıncı Telden Başlayan İki Oktav Melodik Minör Diziler

11.5.9.1. Altıncı telden başlayan iki oktav melodik minör dizi kalıbını gösterir.

11.5.9.2. Altıncı telden başlayan iki oktav melodik minör dizileri değişik sağ el kombinasyonlarıyla, tirando ve apoyando teknikleriyle çıkıcı ve inici olarak seslendirir.

11.5.9.3. Altıncı telden başlayan iki oktav melodik minör dizileri değişik ritim kalıpları ile çıkıcı ve inici olarak seslendirir.

11.5.9.4. Altıncı tel üzerinde bulunan herhangi bir melodik minör diziyi seslendirmek için sol elini doğru perdeye konumlandırıp diziyi seslendirir.

Öğrenci, başlangıç sesi altıncı tel üzerinde bulunan melodik minör dizileri seslendirebilmelidir.

11.5.10. Minör Dizilerin Akor Arpej Sesleri ve Kadanslar

11.5.10.1. Minör dizilerin akor arpej ve kadans kalıplarını gösterir.

11.5.10.2. Minör dizilerin akor arpej ve kadans kalıplarını seslendirir.

11.6. KLASİK BATI MÜZİĞİNDE DÖNEMLER -III

KLASİK DÖNEM

Ünite Açıklaması: Klasik Batı müziğinde dönemler serisinin üçüncüsü Klasik Dönem'dir. Dönemin müzikal gelişmeleri, önemli besteci ve müzisyenleri, kullanılan formlar ve müzikal yorum özellikleri tanıtılmalıdır. Ayrıca, Klasik Dönem'de bugünkü gitardan farklı olan panormo ve lacote tipi gitarların kullanıldığı vurgulanmalıdır.

11.6.1. Klasik Dönem

11.6.1.1. Klasik Dönem'in müzikal gelişmelerini açıklar.

11.6.1.2. Klasik Dönem'de kullanılan müzik formlarını açıklar.

11.6.1.3. Klasik Dönem'in önemli besteci ve müzisyenlerden örnek verir.

11.6.1.4. Klasik Dönem müziğinin karakteristik yapısını açıklar.

11.6.1.5. Verilen örnek eserleri Klasik Dönem'in özelliklerine uygun bir şekilde seslendirir.

11.7. TÜRK GİTAR MÜZİĞİ DAĞARCIGI -III

Ünite Açıklaması: 11. sınıf kazanımlarına uygun Türk gitar müziği örneklerinden bir seçki hazırlanmalıdır.

11.7.1. Türk Gitar Müziği Dağarcığı

11.7.1.1. Örnek olarak verilen eserlerin dizilerini iki oktav çıkıcı ve inici olarak seslendirir.

11.7.1.2. Verilen eserleri tüm müzikal ve teknik unsurlara uygun olarak seslendirir.

11.7.1.3. Düzenlemesi veya eseri bulunan sanatçılardan örnek verir.

Eserleri gitara düzenleyen besteci-gitaristlerin kısa biyografilerine yer verilmelidir.

12. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

12.1. GİTARDA MÜZİKAL İFADE

Ünite Açıklaması: Bu ünite müzikal ifadeyi güçlendirme çalışmaları içermelidir. Yapılacak bir etkinlik ile gitar yorumcularının aynı eseri nasıl farklı yorumladığı gösterilmelidir. Yorum farklılıklarının ne gibi unsurlardan kaynaklandığı belirtilmelidir. Sağ elin gitar üzerindeki konumu ile ses ve tını renginin değiştiği gösterilmelidir. Sağ elin gitarın eşik bölgesinde çaldığı zaman metalik sesler ürettiği, rezonans deliği bölgesinde çaldığı zaman natürel sesler verdiği, klavye yakınında ve üstünde çaldığı zaman tatlı sesler verdiği açıklanmalıdır. Ayrıca sağ elin teli çekme açısına göre nasıl renk elde edildiği açıklanmalıdır. Hangi ifade isteniyorsa sağ elin konumunun ona göre değişmesi gerektiği, hangi renk isteniyorsa sağ el parmak açısının ona göre değişmesi gerektiği açıklanmalıdır. Ton ve renk üretiminde tırnağın rolü vurgulanmalıdır.

Terimler: Sul ponticello, natürel bölge, sul tasto, dolce, non legato, staccato, pizzicato, vibrato, tambora.

12.1.1. Seslendirmede Yorumlama

- 12.1.1.1. Bir eserin seslendirilmesinde yorumlama sürecini açıklar.
- 12.1.1.2. İyi bir yorumlamanın özelliklerini açıklar.
- 12.1.1.3. Bir eserin farklı yorumları arasındaki benzerlik ve farkları ayırt eder.
- 12.1.1.4. Gitar müziğini dinlemede eleştirel bir bakış açısı geliştirir.
- 12.1.1.5. Yorum farklılıklarını eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirir.

12.1.2. Ton ve Renk Üretme

- 12.1.2.1. Seslendirmede ton ve renk kavramını açıklar.
- 12.1.2.2. Gitarda sağ elin kullanıldığı üç ana bölgeyi ve bunların tını özelliklerini gösterir.
- 12.1.2.3. Anlatım ifadesine göre hangi bölgeyi kullanacağını gösterir.
- 12.1.2.4. Sağ el parmaklarını değişik açılarla kullandığında değişik renkler ürettiğini gösterir.
- 12.1.2.5. Anlatım ifadesine göre hangi rengi kullanacağını kavrar.
- 12.1.2.6. Önceden seslendirdiği dizileri farklı ton ve renk arayışları ile yeniden seslendirir.
- 12.1.2.7. Önceden seslendirdiği eserleri farklı ton ve renk arayışları ile yeniden seslendirir.

12.1.3. Teknik Çalışmalar

Konu Açıklaması: Bu bölümde “non legato, staccato, pizzicato, vibrato, tambora” çalma teknikleri anlatılmalı ve bu tekniklerle ilgili alıştırmalara yer verilmelidir.

- 12.1.3.1. Seslendirmede non legato tekniğini açıklar.
- 12.1.3.2. Non legato tekniğini alıştırılmalarda uygular.
- 12.1.3.3. Seslendirmede staccato tekniğini açıklar.
- 12.1.3.4. Staccato tekniğini alıştırılmalarda uygular.
- 12.1.3.5. Seslendirmede pizzicato tekniğini açıklar.
- 12.1.3.6. Pizzicato tekniğini alıştırılmalarda uygular.
- 12.1.3.7. Seslendirmede vibrato tekniğini açıklar.

- 12.1.3.8. Vibrato tekniğini alıştırılmalarda uygular.
- 12.1.3.9. Seslendirmede tambora tekniğini açıklar.
- 12.1.3.10. Tambora tekniğini alıştırılmalarda uygular.
- 12.1.3.11. Non legato, staccato, pizzicato, vibrato, tambora tekniklerini içeren etüt ve eserleri, ton ve renk farklılıklarıyla kendine özgü bir yorum geliştirerek seslendirir.

12.2. KLASİK BATI MÜZİĞİNDE DÖNEMLER -IV

ROMANTİK DÖNEM

Ünite Açıklaması: Klasik Batı müziğinde dönemler serisinin dördüncüsü Romantik Dönem'dir. Dönemin müzikal gelişmeleri, önemli besteci ve müzisyenleri, kullanılan formlar ve müzikal yorum özellikleri tanıtılmalıdır. Ayrıca, Romantik Dönem'de 1860'tan önce romantik gitarların kullanıldığı vurgulanmalıdır.

12.2.1. Romantik Dönem

- 12.2.1.1. Romantik Dönem'in müzikal gelişmelerini açıklar.
- 12.2.1.2. Romantik Dönem'de kullanılan müzik formlarını açıklar.
- 12.2.1.3. Romantik Dönem'in önemli besteci ve müzisyenlerden örnek verir.
- 12.2.1.4. Romantik Dönem müziğinin karakteristik yapısını açıklar.
- 12.2.1.5. Verilen örnek eserleri Romantik Dönem'in özelliklerine uygun bir şekilde seslendirir.

12.3. KLASİK BATI MÜZİĞİNDE DÖNEMLER -V

20 ve 21. YÜZYIL DÖNEMİ

Ünite Açıklaması: Klasik Batı müziğinde dönemler serisinin beşincisi 20 ve 21. Yüzyıl Dönemi'dir. Dönemin müzikal gelişmeleri, önemli besteci ve müzisyenleri, kullanılan formlar ve müzikal yorum özellikleri tanıtılmalıdır.

12.3.1. 20 ve 21. Yüzyıl Dönemi

- 12.3.1.1. 20 ve 21. Yüzyıl Dönemi'nin müzikal gelişmelerini açıklar.
- 12.3.1.2. 20 ve 21. Yüzyıl Dönemi'nde kullanılan müzik formlarını açıklar.
- 12.3.1.3. 20 ve 21. Yüzyıl Dönem'inin önemli besteci ve müzisyenlerden örnek verir.
- 12.3.1.4. 20 ve 21. Yüzyıl müziğinin karakteristik yapısını açıklar.
- 12.3.1.5. Verilen örnek eserleri 20 ve 21. Yüzyıl Dönem'inin özelliklerine uygun bir şekilde seslendirir.

12.4. TÜRK GİTAR MÜZİĞİ DAĞARCIĞI -IV

Ünite Açıklaması: 12. sınıf kazanımlarına uygun Türk gitar müziği örneklerinden bir seçki hazırlanmalıdır.

12.4.1. Türk Gitar Müziği Dağarcığı

- 12.4.1.1. Örnek olarak verilen eserlerin dizilerini iki oktav çıkıcı ve inici olarak seslendirir.
- 12.4.1.2. Verilen eserleri tüm müzikal ve teknik unsurlara uygun olarak seslendirir.

12.4.1.3. Düzenlemesi veya eseri bulunan sanatçıları sanatçılardan örnek verir.

Eserleri gitara düzenleyen besteci-gitaristlerin kısa biyografilerine yer verilmelidir.

12.5. UYGULAMA, SERGİLEME VE GELİŞTİRME DAĞARCIĞI

Ünite Açıklaması: Öğrencinin dört yıllık çalışmasına uygun olan, her müzik dönemini kapsayan eser ve etütler örnek olarak verilmelidir. Bir resital hazırlama ya da gitar yarışmasına hazırlanma veya bir lisans kurumunun giriş sınavında jüriye gitar çalma amaçlı süreçlerde nasıl bir repertuvar hazırlanması gerektiği açıklanmalıdır.

12.5.1. Bir Resital Hazırlama Süreci veya Bir Jüri Kuruluna Hazırlanma Süreci

12.5.1.1. Resital hazırlama kriterlerini açıklar.

12.5.1.2. Sahip olduğu teknik becerileri açıklar.

12.5.1.3. Sahip olduğu müzikal becerileri açıklar.

12.5.1.4. Eksik olduğu teknik ve müzikal yeterlilik konularını belirler.

Bu kazanımda öğretmen, danışman ve belirleyici olmalıdır.

12.5.1.5. Eksik olduğu teknik ve müzikal yeterlilik konularında kendini geliştirici uygulamalar yapar.

Bu kazanım ders öğretmeni rehberliği ve denetiminde yapılmalıdır.

12.5.1.6. Sahip olduğu teknik ve müzikal yeterliliğe göre bir repertuvar hazırlar.

Bu kazanımda öğretmen, danışman ve belirleyici olmalıdır.

12.5.2. Örnek Eser ve Etütler

12.5.2.1. Hazırladığı repertuarı öğrendiği tüm teknik ve müzikal unsurlarla birlikte başarıyla seslendirir.